

Облік і оподаткування

УДК 657.446; 336.226.222

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14942577>

**Управління податковими ризиками: стратегічні підходи та інструменти
мінімізації**

Сарахман Оксана Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент, кафедра облікових технологій та оподаткування, економічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8793-592X>

Мороз Володимир Павлович

кандидат економічних наук, доцент, кафедра маркетингу, економічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1912-6693>

Шурпенкова Руслана Казимирівна

кандидат економічних наук, доцент, кафедра облікових технологій та оподаткування, економічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8825-2389>

Прийнято: 10.02.2025 | Опубліковано: 23.02.2025

***Анотація.** Управління податковими ризиками є ключовим елементом забезпечення фінансової стабільності підприємства в умовах постійних змін законодавства та економічної невизначеності. У статті здійснено комплексний аналіз податкових ризиків та методів їх мінімізації. Зокрема, підкреслено*

важливість стратегічного управління податковими ризиками для забезпечення фінансової стабільності підприємств.

***Метою дослідження** є аналіз стратегічних підходів до управління податковими ризиками, а також визначення ефективних інструментів їх мінімізації. Увага приділяється впливу економічної нестабільності, викликаній воєнними діями, на систему оподаткування та необхідності адаптації методів управління податковими ризиками до сучасних умов.*

***Методи.** У статті використано системний підхід, методи порівняльного аналізу, статистичні методи оцінки податкових ризиків, а також методи моделювання для прогнозування можливих податкових загроз та розробки ефективних стратегій їх подолання.*

***Результати.** Досліджено основні види податкових ризиків, зокрема законодавчі, операційні, фінансові та репутаційні. Визначено, що комплексне управління податковими ризиками має включати їхню ідентифікацію, оцінку, моніторинг та мінімізацію. Обґрунтовано доцільність інтеграції податкових аспектів у загальну систему управління підприємством, що дозволяє уникнути фінансових втрат та підвищити рівень прозорості бізнесу.*

***Висновки.** Результати дослідження підтверджують необхідність застосування ризик-орієнтованих підходів у сфері управління податковими ризиками. Аналіз експериментального проекту в Державній податковій службі дозволив розробити рекомендації щодо впровадження ефективного податкового комплаєнсу. Виявлено, що постійні зміни нормативної бази, неоднозначність трактування норм та зростання податкового тиску створюють значні виклики, тому рекомендовано впровадження заходів, таких як податковий моніторинг, оптимізація податкового навантаження, використання страхових інструментів для покриття ризиків, а також посилення взаємодії з податковими органами для запобігання правопорушенням.*

Ключові слова: податкові ризики, стратегічний менеджмент, податковий комплаєнс, мінімізація ризиків, податкове планування, моніторинг податкових ризиків.

Tax risk management: strategic approaches and minimization tools

Oksana Sarakhman

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Accounting Technologies and Taxation, Faculty of Economics, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8793-592X>

Volodymyr Moroz

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Marketing, Faculty of Economics, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1912-6693>

Ruslana Shurpenkova

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Accounting Technologies and Taxation, Faculty of Economics, Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8825-2389>

Abstract. *Tax risk management is a key element of ensuring the financial stability of an enterprise in conditions of constant changes in legislation and economic uncertainty. The article provides a comprehensive analysis of tax risks and methods of their minimization. In particular, the importance of strategic management of tax risks to ensure the financial stability of enterprises is emphasized.*

The purpose *of the study is to analyze strategic approaches to tax risk management, as well as to determine effective tools for their minimization. Attention is*

paid to the impact of economic instability caused by military actions on the taxation system and the need to adapt tax risk management methods to modern conditions.

Methods. *The article uses a systematic approach, methods of comparative analysis, statistical methods of assessing tax risks, as well as modeling methods for forecasting possible tax threats and developing effective strategies to overcome them.*

Results. *The main types of tax risks, including legislative, operational, financial and reputational risks, have been studied. It was determined that comprehensive management of tax risks should include their identification, assessment, monitoring and minimization. The expediency of integrating tax aspects into the general management system of the enterprise is substantiated, which allows to avoid financial losses and increase the level of business transparency.*

Conclusions. *The results of the study confirm the need to apply risk-oriented approaches in the field of tax risk management. The analysis of the experimental project at the State Tax Service made it possible to develop recommendations for the implementation of effective tax compliance. It was found that constant changes in the regulatory framework, ambiguous interpretation of norms and growing tax pressure create significant challenges, therefore it is recommended to implement measures such as tax monitoring, optimization of the tax burden, use of insurance instruments to cover risks, as well as strengthening cooperation with tax authorities to prevent offenses.*

Keywords: *tax risks, strategic management, tax compliance, risk minimization, tax planning, tax risk monitoring.*

Постановка проблеми. Кожне підприємство стикається з податковими ризиками, що впливають на фінансову стабільність, виконання зобов'язань перед бюджетом і загальну ефективність діяльності. Вони виникають через зміни законодавства, нечіткість нормативних актів, можливі помилки у звітності та різні тлумачення податкових норм. В умовах війни ці ризики посилюються, що вимагає впровадження ефективного управління ними.

Стратегічний підхід до податкових ризиків включає їх ідентифікацію, оцінку, моніторинг і мінімізацію, а також формування культури податкового комплаєнсу. Важливо інтегрувати податкові аспекти в загальну систему управління підприємством, оскільки відсутність комплексного підходу може призвести до фінансових втрат, штрафів і репутаційних ризиків.

В умовах нестабільного законодавства та економічних викликів, спричинених війною, необхідно поєднувати довгострокові заходи з тактичними рішеннями. Ігнорування цих процесів може критично вплинути на фінансову стабільність бізнесу, тому розробка стратегічних інструментів мінімізації податкових ризиків є ключовим завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми управління податковими ризиками охоплює різні аспекти, зокрема оцінку рівня податкових ризиків, їх вплив на підприємства та державну систему, а також розробку методів їхньої мінімізації. Значну увагу цьому питанню приділяють практики і вітчизняні науковці.

Так, С. С. Брехов, аналізує податкові ризики в контексті фінансової безпеки України, підкреслюючи важливість управління ними для стабільності економіки [1]. У цьому ж напрямі працюють С. О. Левицька та О.О. Осадча, які досліджують податкові ризики, задля ефективного управління в системі податкового менеджменту [2]. Подібної тематики торкається І. В. Точиліна, досліджуючи рівень розвитку системи управління податковими ризиками в країні та вказуючи на необхідність удосконалення механізмів їхнього контролю [4]. Роль державних органів у зменшенні податкових ризиків висвітлюють практики Є. Курілов та В. Кругляк, які аналізують впровадження Державною податковою службою України системи податкового комплаєнсу. Вони наголошують, що контроль над дотриманням податкового законодавства є ключовим фактором у запобіганні податковим правопорушенням [12., 14].

В умовах воєнного стану питання управління податковими ризиками набуває особливої актуальності. Л. А. Сарана аналізує особливості цього

процесу, підкреслюючи вплив воєнних дій на податкову політику та необхідність адаптації механізмів податкового контролю [8]. Окремим аспектом податкових ризиків є їх мінімізація через інструменти страхування. Л. Чвертко та І. Пуголовко розглядають страхування податкових ризиків як ефективний механізм захисту підприємств від фінансових втрат [10., 11].

Зарубіжні науковці також активно досліджують проблеми податкових ризиків. Г. Уандер (Wunder, Haroldene F.) досліджує податкові ризики в міжнародних компаніях, звертаючи увагу на необхідність уніфікації підходів до їхнього управління [3]. Ф. Дорренберг, Д. Дунцанц і К. Зеппенфельд (Doerrenberg Philipp, Duncan Denvil, Zeppenfeld Christopher) вивчають вплив можливого ухилення від сплати податків на рівень ризиків підприємств [6]. Вплив податкових ризиків на фінансові кризи аналізують М. Бочіа та А. Гоєнка (Melisso Boschia, Aditya Goenka), розглядаючи взаємозв'язок між рівнем податкової ризикованості та передумовами кризових явищ [15].

Попри значну кількість наукових досліджень, проблема стратегічного управління податковими ризиками та ефективні методи їхнього зниження залишаються відкритими для подальшого вивчення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження дозволило виділити невирішені аспекти загальної проблеми, зокрема відсутність єдиного підходу до системного управління податковими ризиками в умовах воєнного стану, недостатню інтеграцію інструментів податкового комплаєнсу в загальну систему корпоративного управління підприємств, відсутність дієвих механізмів оцінки податкових ризиків у реальному часі, а також обмеженість використання цифрових технологій у сфері моніторингу податкових ризиків.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка та обґрунтування стратегічних підходів до управління податковими ризиками, спрямованих на мінімізацію негативного впливу податкових загроз на діяльність підприємств у сучасних економічних умовах.

Завдання статті:

- аналіз основних видів податкових ризиків та їхнього впливу на діяльність підприємств;
- проведення аналізу експериментального проекту щодо функціонування системи управління податковими ризиками в Державній податковій службі;
- визначення ефективних інструментів мінімізації податкових ризиків, зокрема впровадження податкового комплаєнсу, страхування податкових ризиків;
- обґрунтування необхідності комплексного підходу до управління податковими ризиками, що поєднує стратегічне та тактичне планування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ризик є невід'ємною частиною будь-якої управлінської діяльності і залежить від багатьох факторів і дій контрагентів, вплив яких неможливо повністю передбачити з необхідною точністю. Одним із видів економічного ризику є податковий ризик, якому притаманні всі ознаки загального економічного ризику: конфліктність, комплексність, ймовірність, невизначеність та альтернативність [1].

У сучасних умовах, особливо в період економічної нестабільності та війни, податкові ризики набувають ще більшої актуальності, оскільки змінюється законодавча база, впроваджуються нові податкові режими, посилюється контроль з боку податкових органів та зростає рівень відповідальності за податкові правопорушення [8]. У таблиці 1 класифіковано основні типи податкових ризиків, їхні характеристики та конкретні приклади прояву, що дозволяє краще розуміти природу ризиків і розробляти ефективні стратегії для їхнього управління та мінімізації для підприємств.

Крім того, податкові ризики можуть мати значний вплив на діяльність підприємства, спричиняючи фінансові втрати, штрафні санкції та репутаційні збитки. Розглянемо ключові підходи до управління податковими ризиками.

Ризик-орієнтований підхід передбачає ідентифікацію найбільш значущих податкових ризиків та розробку механізмів їх зниження. Закон України «Про

бухгалтерський облік та фінансову звітність» визначає необхідність аналізу ризиків у фінансовій діяльності підприємств.

Таблиця 1

Класифікація податкових ризиків, їх характеристики та вплив на діяльність підприємств

Вид ризику	Характеристика	Вплив на діяльність підприємств
Законодавчий	Виникає через часті зміни податкового законодавства та неоднозначність трактування нормативно-правових актів. Часті зміни Податкового кодексу ускладнюють його застосування.	<i>Створює невизначеність у плануванні діяльності, підвищує ризик неточностей у звітності та може вимагати додаткових витрат на адаптацію до змін.</i>
Операційний	Пов'язаний з можливими помилками при нарахуванні та сплаті податків, заповненні податкової звітності. Наприклад, недотримання вимог щодо трансфертного ціноутворення може спричинити штрафи.	<i>Призводить до фінансових санкцій та штрафів, порушує внутрішні процеси, що може негативно вплинути на ефективність роботи підприємства.</i>
Фінансовий	Стосується впливу податкового навантаження на фінансовий стан підприємства. Неправильне податкове планування може призвести до збитковості компанії.	<i>Збільшує податковий тиск, що може зменшувати прибутковість, впливати на ліквідність підприємства та загальний фінансовий стан.</i>
Репутаційний	Виникає у разі залучення компанії до податкових спорів або судових розглядів з контролюючими органами. Податкові суперечки можуть негативно вплинути на ділову репутацію компанії.	<i>Погіршує імідж компанії, може призвести до втрати довіри партнерів та клієнтів, що в свою чергу обмежує можливості для бізнесового зростання.</i>

Джерело: сформовано авторами на підставі [3, 6, 15]

Податкове планування охоплює аналіз податкових зобов'язань і вибір оптимальних способів їх виконання. Платник податків має право застосовувати найбільш ефективні методи оптимізації оподаткування, зокрема: методи, що

спрямовані на зниження податкового навантаження без зміни структури податків, які підлягають сплаті; методи, що передбачають зміну структури податків задля зменшення загального податкового тягара; прогнозування економічних показників, оцінку впливу різних факторів на діяльність підприємства, аналіз наслідків реалізації податкової стратегії, визначення можливих фінансових та податкових ризиків; розробку та впровадження плану дій, який сприятиме досягненню оптимального результату, а також вибір критеріїв оцінки його ефективності, зокрема стабільності, конкурентоспроможності та стимулювання діяльності; реалізацію податкової стратегії, її постійний моніторинг, контроль за виконанням та формування звітності [5].

Податковий моніторинг передбачає систематичний контроль за податковими платежами, виявлення можливих відхилень та їх коригування. У його межах здійснюється детальний аналіз фінансово-господарської діяльності платника податків, зокрема: перевірка відповідності рівня рентабельності підприємства середнім показникам у галузі; аналіз суми сплачених відсотків за залученими коштами та роялті; виявлення нетипових господарських операцій, що не відповідають основному виду діяльності суб'єкта господарювання [9].

Податковий комплаєнс сприяє формуванню відповідального ставлення до виконання податкових зобов'язань на всіх рівнях управління підприємства. Стратегічною метою управління комплаєнс-ризиками є постійне підвищення рівня добровільного дотримання платниками податків вимог податкового законодавства шляхом виявлення та визначення пріоритетності ризиків втрати податкових надходжень і впровадження заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків [14].

У 2023 році Державна податкова служба (ДПС) затвердила Концепцію управління податковими ризиками, яка передбачає комплексний підхід до контролю за дотриманням податкового законодавства. Запроваджена система управління податковими ризиками дозволяє: допомогти платникам податків уникати найбільш поширених помилок під час ведення господарської та

підприємницької діяльності, складання податкової звітності та сплати податків у майбутньому; максимально спростити процес подання податкової звітності та сплати податків, сприяти спільному вирішенню проблем і усуненню перешкод; мінімізувати ризики недотримання вимог податкового та іншого законодавства, контроль за виконанням якого покладено на ДПС; запровадити механізм податкового комплаєнсу – від державної реєстрації платника податків до системи моніторингу ризиків у ДПС та кінцевого результату – сплати податків і зборів до бюджетів усіх рівнів; забезпечити належні надходження доходів і зборів, контроль за справлянням яких закріплено за ДПС, а також мінімізувати недонадходження коштів відповідно до ідентифікованих податкових ризиків [2].

Страховання податкових ризиків передбачає використання страхових інструментів для компенсації можливих фінансових втрат. Податкове страхування – це не просто розподіл ризиків, а повноцінний страховий поліс, що оформлюється ліцензованою компанією [10]. Цей вид страхування розробляється індивідуально та вимагає прозорості бізнесу. Для оцінки ризиків страховальник надає страховий висновок і документи, розкриваючи взаємини з податковими органами.

Кабінет Міністрів України 25 липня 2024 року ухвалив Постанову № 854, яка започатковує експериментальний проект з управління податковими ризиками (комплаєнс-ризиками) в Державній податковій службі (ДПС). Новий підхід передбачає збір інформації про ймовірні податкові ризики без залучення самих платників податків. Джерелами такої інформації стануть бізнес-асоціації, громадські організації, державні органи, включаючи правоохоронні структури [16].

Основними ризиками, які оцінюватиме ДПС у рамках цього проекту, є ухилення від реєстрації в податкових органах, несвоєчасне подання або неподання податкової звітності, несплата податків і приховування доходів [13]. Реалізація експерименту розрахована на два роки та передбачає розробку нормативно-правової бази для регулювання процесів податкового комплаєнсу.

На нашу думку, проект відповідає міжнародній практиці адміністрування податків і визначений у Меморандумі про економічну та фінансову політику, а також у Національній стратегії доходів до 2030 року.

Для сумлінних платників ДПС передбачає низку заходів, спрямованих на спрощення виконання податкових обов'язків, зокрема, роз'яснення норм податкового законодавства, удосконалення форм звітності та активна комунікація з бізнесом. Щодо платників з високими податковими ризиками, контролюючі заходи, включно з перевітками, здійснюватимуться централізовано на основі єдиних критеріїв.

Відзначимо, що у межах цього проекту всі податкові ризики класифіковані за основними категоріями. До них належать порушення, пов'язані з реєстрацією, звітністю, сплатою податків і декларуванням. Для оцінки ризиків буде запроваджено систему так званих «паспортів податкового ризику», що дозволить об'єктивно ідентифікувати потенційно проблемних платників та визначити їхній вплив на бюджет.

Одним із ключових нововведень стане централізація процесу управління податковими ризиками. Для цього в ДПС створять спеціалізовані підрозділи та експертну комісію, яка координуватиме роботу системи податкового комплаєнсу. Крім того, буде сформовано загальний план удосконалення управління податковими ризиками та деталізовані стратегії впливу на проблемні галузі та категорії платників [17].

Загалом експериментальний проект має на меті створення ефективної, системної та об'єктивної моделі управління податковими ризиками, яка відповідатиме сучасним стандартам податкового адміністрування. Ідентифікація ризиків відбуватиметься автоматично, а це нівелює втручання контролюючого органу у діяльність бізнесу. Натомість чіткі критерії для всіх платників податків сприятимуть справедливому та неупередженому процесу управління комплаєнс-ризиками.

Запропоновані заходи сприятимуть розвитку системного та об'єктивного підходу до управління податковими ризиками відповідно до міжнародних стандартів шляхом:

- централізації управління ризиками – створення у ДПА спеціалізованих підрозділів для координації податкового комплаєнсу;
- запровадження «паспортів податкового ризику» – ідентифікації проблемних платників для оцінки їхнього впливу на бюджет;
- співпраці з бізнес-асоціаціями та держорганами – виявлення ризиків без залучення платників;
- систематизації критеріїв оцінки – єдиних стандартів перевірок платників із високими ризиками;
- розробки нормативної бази – законодавчого забезпечення податкового комплаєнсу;
- комунікації з бізнесом – роз'яснення норм та спрощення звітності; формування загального плану – стратегій впливу на проблемні галузі та категорії платників.

Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню прозорості податкового адміністрування, зменшенню рівня ухилення від оподаткування та спрощенню дотримання податкового законодавства для добросовісних платників.

Висновки. У процесі дослідження було виявлено основні проблеми, пов'язані з податковими ризиками, зокрема часті зміни законодавчої бази, неоднозначність трактування норм та підвищення податкового навантаження. Запропоновано впровадження ризик-орієнтованих підходів до управління податковими ризиками, що включають податковий моніторинг, оптимізацію податкового навантаження та використання інструментів страхування податкових ризиків.

Важливим аспектом удосконалення управління податковими ризиками, на нашу думку, є централізація процесів шляхом створення спеціалізованих підрозділів у ДПС. Запровадження «паспортів податкового ризику» сприятиме

об'єктивній ідентифікації проблемних платників та оцінці їхнього впливу на бюджет. Автоматизація аналізу та єдині критерії оцінки ризиків зменшать втручання контролюючих органів у діяльність бізнесу. Важливим залишається також співпраця з бізнесом та державними установами для раннього виявлення ризиків. Оновлення законодавчої бази та покращення комунікації з платниками, сприятимуть прозорості податкової системи та зменшенню ухилення від сплати податків.

Враховуючи зазначене, подальші дослідження мають бути зосереджені на розробці ефективних механізмів управління податковими ризиками в умовах воєнного стану, посиленні співпраці підприємств із податковими органами, а також удосконаленні нормативної бази для підвищення податкової безпеки та економічної стабільності.

Список використаних джерел

1. Брехов, С. С. Концептуалізація системи управління податковими ризиками: стратегічні цілі та напрями реформування Державної податкової служби України. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць. 2019. № 2-3 (70-71). С. 106–117. (дата звернення: 4.02.2025).
2. Левицька С. О., Осадча О. О. Податкові ризики як об'єкт управління в системі податкового менеджменту. *Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма*. Київ: КНЕУ, 2021. С. 190-192. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/ee73037c-ff9f-4df4-b2af-a12791bcd63f> (дата звернення: 10.02.2025).
3. Wunder, Haroldene F. [Tax risk management and the multinational enterprise](#). *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Elsevier, vol. 18(1), pages 14-28. URL: <https://ideas.repec.org/a/eee/jiaata/v18y2009i1p14-28.html> DOI: 10.1016/j.intaccudtax.2008.12.003 (date of access: 04.01.2025).

4. Точиліна І. В. Рівень розвитку системи управління податковими ризиками в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 7. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6466> (дата звернення: 05.02. 2025).
5. Шурпенкова Р.К., Сарахман О.М. Організація аналізу ефективності податкового планування сталого розвитку підприємства. *VI Міжнародна конференція з європейських вимірів сталого розвитку*. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/386598780_Organization_of_the_analysis_of_the_efficiency_of_tax_planning_of_the_sustainable_development_of_the_enterprise (дата звернення: 14.12.2024).
6. Doerrenberg Philipp, Duncan Denvil, Zeppenfeld Christopher. Circumstantial risk: Impact of future tax evasion and labor supply opportunities on risk exposure. / *Journal of Economic Behavior & Organization*. – 2014. – Vol. 109. – P. 85–100. URL: <https://docs.iza.org/dp7917.pdf> (date of access: 04.02.2025).
7. Dhami S. Optimal taxation in the presence of tax evasion: Expected utility versus prospect theory. [Electronic resource] / Sanjit Dhami, Ali Al-Nowaihi. *Journal of Economic Behavior & Organization*. – 2010. – Vol. 75. – Iss. 2. – P. 313–337. URL: https://econpapers.repec.org/article/eeejeborg/v_3a75_3ay_3a2010_3ai_3a2_3ap_3a313-337.htm (date of access: 07.02.2025).
8. Сарана, Л. А. Особливості управління податковими ризиками держави на час дії воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 1(4). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-08-03> (дата звернення: 03.02.2025).
9. Сарахман О., Шурпенкова Р. Податкові перевірки – основний спосіб здійснення контролюючої функції органами державної податкової служби. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 1(1). С. 319-328. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1\(1\)-319-327](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1(1)-319-327) (дата звернення: 18.12. 2024).
10. Чвертко Л. Страхування податкових ризиків у системі ризикового страхування: проблеми теорії та практики в Україні. *Економічні горизонти*,

(1(27), 109–120. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(27\).2024.299102](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(27).2024.299102) (дата звернення: 10.02.2025)).

11. Чвертко Л., Пуголовко І. Управління податковими ризиками підприємства через інструмент страхування. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 213-218. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-38> (дата звернення: 01.02.2025).

12. Курілов Є. Проблеми впровадження системи управління податковими ризиками у податкових органах. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/227311_problemi-vprovadzhennya-sistemi-upravlnnya-podatkovimi-rizikami-u-podatkovikh-organakh. (дата звернення: 06. 11. 2025).

13. Жук К. Управління податковими ризиками: чого очікувати від експериментального проекту ДПС? URL: <https://armada.law/blog/upravlinnya-podatkovymy-ryzykamy-chogo-ochikuvaty-vid-eksperymentalnogo-proyektu-dps/> (дата звернення: 05.12.2024).

14. Кругляк В., Курілов Є. Робота ДПС України над впровадженням системи управління податковими комплаєнс-ризиками. URL: <https://azones.law/analytics/robota-dps-ukrayiny-nad-vprovadzhennyam-systemy-upravlinnya-podatkovymy-komplayens-ryzykamy> (дата звернення: 24.10.2024).

15. Boschia M. Relative risk aversion and the transmission of financial crises [Electronic resource] / Melisso Boschia, Aditya Goenka // *Journal of Economic Dynamics and Control*. – 2012. – Vol. 36. – Iss. 1. – P. 85–99. – URL: <https://ideas.repec.org/a/eee/dyncon/v36y2012i1p85-99.html> DOI: 10.1016/j.jedc.2011.07.005 (date of access: 02.02.2025).

16. [Про реалізацію експериментального проекту щодо функціонування системи управління податковими ризиками \(комплаєнс-ризиками\) в Державній податковій службі. Постанова від 25 липня 2024 р. N 85](https://ips.ligazakon.net/document/KP240854?an=1) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP240854?an=1> (дата звернення: 18.11.2024).

17. В Україні буде реалізовано експериментальний проект щодо управління податковими ризиками. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/publications/tax-and-legal-alert/2024/experimental-project-tax-risk-management-to-be-implemented.html> (дата звернення: 01.12.2024).